Dosarul nr. 21r-1742/24 Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)
1-24045237-02-21r-23102024 Judecător : Damaschin Constantin

D E C I Z I E

19 septembrie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru
Având în componența sa:
Președintele ședinței de judecată Cecan Silvia
Judecătorii Budeci Vitalie și Băbălău Denis

a judecat, în ordine de recurs, fără prezența părților la proces, recursul avocatului Tampei Tatiana, în interesele condamnatului Frunza Igor declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji-1155/2024 din 13 septembrie 2024, la plângerea condamnatului Frunza Igor împotriva administrației instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 24.04.2024 – 13.09.2024:
Instanța de recurs: 23.10.2024 – 19.09.2025.
Procedura de citare a părților a fost legal executată.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

A C O N S T A T A T:

1. La 23.04.2024 în Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana) a parvenit spre examinare plângerea depusă de către avocatul Tampei Tatiana în interesele condamnatului Frunza Igor împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

2. În motivarea plângerii, avocatul condamnatului a indicat că, condamnatul anterior s-a adresat cu o plângere analogică prin care a invocat condiții inumane și

degradante în Penitenciarul nr.13 – Chișinău, Penitenciarul 17 – Rezina și Penitenciarul nr.15 – Cricova care a fost respinsă ca tardivă și neîntemeiată prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 06 mai 2021.

3. A mai indicat că, până la momentul da fată nu au fost îmbunătățite condițiile de detenție în Penitenciarul nr.15, condamnatul în continuare se deține în condiții insuportabile, o parte din termen și în regim de subsol. Celulele în care se află nu au suficientă ventilație, lumina este slabă, în mare parte artificială. Condițiile sanitare sunt nesatisfăcătoare, nu este posibil de a face baie în fiecare zi, sau măcar odată la două zile. Alimentația este una slabă, în permanență trebuie cineva să-i transmită colete.

4. De asemenea, a invocat faptul că, penitenciarul nu dispune de medici specializați. În acest sens, atunci când a avut dureri de dinți sau alte probleme de sănătate, nu a avut acces la un serviciu medical specializat, competent, fiind nevoit să folosească pastile pentru atenuarea durerilor și atât. Problemele de sănătate legate de dinți sunt nu altceva decât legătura directă între temperaturile joase din celule și umiditatea accentuată.

5. Astfel, a solicitat constatarea faptului că, condamnatul Frunza Igor a fost deținut în Penitenciarul nr. 15 – Cricova în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și reducerea pedepsei prin aplicarea prevederilor art. 473^4 din Codul de procedură penală.

6. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji-1155/2024 din 13 septembrie 2024, s-a respins plângerea depusă de către avocatul Tampei Tatiana în interesele condamnatului Frunza Igor împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 15 – Cricova care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ca tardivă.

7. Încheierea nominalizată a fost atacată cu recurs de către avocatul Tampei Tatiana, din numele condamnatului Frunza Igor prin care solicită admiterea recursului, casarea încheierii din 13 septembrie 2024, prin care s-a respins plângerea referitoare la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 15 – Cricova ca fiind tardivă și trimiterea cauzei spre rejudecare, cu analizarea completă a condițiilor de detenție din Penitenciarul nr. 15 – Cricova.

8. În motivarea cererii de recurs, menționează că, hotărârea instanței de fond este nelegală și netemeinică, pentru următoarele motive, și anume neanalizarea cererii privind condițiile de detenție în mod obiectiv. Instanța de fond nu a intrat în fondul cererii, respingând-o exclusiv pe motivul pretinsei tardivități, fără a examina pe deplin argumentele aduse cu privire la condițiile inumane și degradante din Penitenciarul nr. 15 – Cricova. Aceasta contravine jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, conform căreia plângerile privind încălcarea art. 3 din CEDO trebuie să fie

analizate în detaliu, având în vedere gravitatea acuzațiilor aduse. Totodată, se referă și la neinvocarea tardivității în mod corect, or, potrivit art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, plângerea privind condițiile de detenție trebuie depusă în termen de 6 luni de la încetarea acestor condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea condamnatului din locul de detenție. În cazul condamnatului Frunza Igor, condițiile inumane au persistat pe întreaga durată a detenției sale, iar cererea a fost depusă într-un termen rezonabil, având în vedere gravitatea și durata acestor condiții. Iar, cu referire la dreptul la un remediu efectiv, reiterează că, conform art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 13 din CEDO, orice persoană are dreptul la un remediu efectiv pentru apărarea drepturilor sale fundamentale. Respingerea plângerii ca tardivă, fără o examinare pe fond a condițiilor inumane și degradante din detenție, contravine acestor prevederi constituționale și internaționale.

9. Potrivit prevederilor art. 447 alin (1) și (2) din Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.*

10. Reprezentantul Penitenciarului nr. 15 – Cricova, avocatul și condamnatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției Monitorizare și Relații Publice a Curții de Apel Centru, referințe sau completări la cererea de recurs.

11. Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art. 319 din Codul de procedură penală privind citarea participanților la proces, instanța conform art. 447 alin. (1) din Codul de procedură penală a dispus examinarea cauzei fără prezența părților la proces.

12. La 24 martie 2025, Penitenciarul nr. 15 – Cricova a depus prin intermediul Secției Monitorizare și Relații Publice a Curții de Apel Centru informație prin care se aduce la cunoștință faptul că, condamnatul Frunza Igor a fost eliberat din penitenciar la 02.05.2023.

13. *Analizând şi apreciind motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele cauzei penale şi prevederile legale pertinente, Colegiul penal conchide că, recursul declarat este nefondat şi pasibil de a fi respins, din următoarele considerente.*

14. Conform art. 437 alin.(1), pct. 4) din Codul de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

15. Potrivit art. 448 alin.(1) din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs. Instanţa de recurs este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

16. În conformitate art.449 din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1)* ***respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat;*** *b) recursul este depus peste*

termen; c) recursul este inadmisibil; 2) admite recursul, casînd hotărîrea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: a) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod; b) rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situaţia inculpatului; c) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare; d) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător. Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanţa de fond, instanţa de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului.

17. Conform art.469 din Codul de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: 1) liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amînarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amînării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.112 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunităţii sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunităţii cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiţionate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatei pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 din Codul penal); 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinţei în cazul existenţei altor hotărîri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea ultimei hotărîri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea hotărîrii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaţilor (art.101 din Codul penal); 13^1) internarea forţată într-o instituţie ftiziopneumologică (art.96^1 din Codul penal); 14) liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10^1 din Codul penal), precum şi excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; 15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare); 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea*

termenelor de prescripţie ale executării sentinţei de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităţilor care apar la punerea în executare a pedepselor; ***17[1]) constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor;*** *18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnaţi.*

18. Reieșind din materialele dosarului instanța de recurs reține că, potrivit raportului instituției penitenciare nr. 2/1762 din 06 august 2024, se atestă că, prin sentința Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 14.09.2017, Frunza Igor a fost condamnat în baza art. 145 alin. (1) din Codul penal, prin aplicarea art. 364[1] alin. (8) din Codul de procedură penală, la 8 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis, iar în temeiul art. 85 din Codul penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată prin sentința, s-a adăugat parțial pedeapsa neexecutată sub formă de 4 ani închisoare, stabilită prin sentința Judecătoriei Orhei din 26.04.2016, în baza art. 187 alin. (2) lit. f) din Codul penal, cu stabilirea pedepsei definitive de 10 ani închisoare tip închis.

19. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15.11.2017, a fost casată sentința integral, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care Frunza Igor s-a recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (1) din Codul penal și în conformitate cu art. 364[1] alin. (8) din Codul de procedură penală, i s-a stabilit pedeapsa de 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis și în temeiul art. 85 din Codul penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată a fost adăugat parțial pedeapsa neexecutată stabilită prin sentința Judecătoriei Orhei din 26.04.2016, stabilindu-i definitiv pedeapsa de 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

20. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 28.03.2018 a fost menținută decizia Curții de Apel Chișinău din 15.11.2017.

21. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 09.10.2019 a fost respinsă plângerea condamnatului depusă la data de 17.08.2019, împotriva administrației instituției penitenciare, referitoare la condițiile de detenție precare, iar conform deciziei Curții de Apel Chișinău din 04.02.2020, a fost admis recursul avocatului, casată încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 09.10.2019, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

22. Prin încheierea Judecătorie Chișinău (sediul Ciocana) din 10.11.2020, a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea lui Frunza Igor împotriva administrației instituției penitenciare care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate, cu privire la constatarea deținerii în condiții de detenție care afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 CEDO, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15.03.2021, a fost casată integral încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 10.11.2020, cu trimiterea cauzei la rejudecare către instanța de fond, în alt complet de judecată.

23. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 06.05.2021 s-a

respins ca fiind neîntemeiată cererea condamnatului Frunza Igor, împotriva administrației penitenciare referitoare la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 15 – Cricova. S-a respins cererea condamnatului Frunza Igor Igor, împotriva instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și în Penitenciarul nr. 17 – Rezina, ca depusă cu încălcarea termenului de prescripție. Ulterior, prin decizia Curții de Apel, mun. Chișinău din 06.12.2021, a fost menținută fără modificări încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 06.05.2021.

24. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 01.02.2022, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea condamnatului Frunza Igor, împotriva administrației penitenciare referitoare la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 15 – Cricova.

25. Potrivit încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 26.12.2022, în temeiul art.7 alin. (l) lit. b) din Legea 243/2021, a fost redus condamnatului Frunza Igor pedeapsa de 10 ani închisoare cu 1/4, ce constituie 2 ani 6 luni, devenită definitivă la 11.01.2023.

26. Totodată, din raportul prezentat de către instituția penitenciară, rezultă că, Frunza Igor s-a deținut în Penitenciarul nr. 15 – Cricova, în perioada de la 21 decembrie 2017 până la 02 mai 2023. Tot la 02 mai 2023, Frunza Igor a fost eliberat din detenție în temeiul art.7 alin. (1) lit. b) din Legea 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021 și cu aplicarea art. 238 din Codul de executare (cu calculul privilegiat a 510 zile de muncă).

27. La data de 23.04.2024, avocatul Tampei Tatiana, din numele condamnatului Frunza Igor a depus o cerere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie în Penitenciarul nr. 15 – Cricova, care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

28. Conform art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, *plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.*

29. Colegiul penal reiterează că, din înscrisurile anexate la materialele cauzei se constată că, condamnatul Frunza Igor s-a deținut în Penitenciarul nr. 15 – Cricova în perioada 21.12.2017 – 02.05.2023, iar plângerea a fost înaintată la data de 23.04.2024. Deci, în asemenea împrejurări, cu trimitere la prevederile art. 473^2, art. 473^3 şi art. 473^4 din Codul de procedură penală, se constată că, prevederile art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, nu au fost respectate de către condamnat.

30. Prin urmare, instanța de fond corect a dispus de a respinge cererea

avocatului condamnatului Frunza Igor împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, ca fiind depusă cu depășirea termenului prevăzut de lege pentru înaintarea plângerilor.

31. Colegiul penal relevă că, ținând cont de faptul că, prevederile art. art. 473^2, 473^3 şi art. 473^4 din Codul de procedură penală, au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, în cazul dat termenul stabilit de legiuitor prin art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, se va calcula prin prisma faptului intrării în vigoare a Legii nr. 272 din 29.11.2018, astfel se constată că, condamnatul a înaintat plângerea în afara termenului de 6 luni prevăzut de art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, termen care *a început să curgă la 01.01.2019 și a expirat la 30.06.2019.*

32. În acest sens, instanţa de recurs subliniază că, potrivit art. 230 alin.(2) din Codul de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual şi nulitatea actului efectuat peste termen. Termenul omis poate fi restabilit în conformitate cu prevederile art. 234 alin.(1) din Codul de procedură penală, care stabileşte că, dacă persoana respectivă a omis termenul procedural din motive întemeiate, acesta poate fi restabilit, la cererea ei, prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată, în condiţiile legii.

33. Prin urmare, Colegiul penal remarcă, contrar argumentelor în recursul formulat, că plângerea condamnatului în partea constatării condițiilor de detenție contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 15 – Cricova a fost depusă cu omiterea acestui termenului de 6 luni, care este un termen de decădere, pentru a se adresa cu plângere împotriva condițiilor precare de detenție. Termenul de 6 luni, a fost instituit printr-o normă legală imperativă care nu conține careva excepții. Respectiv, prima instanță corect a constatat că, plângerea condamnatului Graur Constantin este tardivă și corect a concluzionat asupra respingerii acesteia.

34. Din considerentele enunțate, instanța de recurs constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

35. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează soluția emisă, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei*).

36. În prezența circumstanțelor sus-enunțate, instanța de recurs statuează asupra

temeiniciei încheierii primei instanțe, considerente pentru care, recursul declarat de avocatul Tampei Tatiana, în interesele condamnatului Frunza Igor urmează a fi respins ca nefondat.

37. În baza art. art. 448, 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul avocatului Tampei Tatiana, în interesele condamnatului Frunza Igor declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji-1155/2024 din 13 septembrie 2024 și menține această încheiere fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător Cecan Silvia

Judecător Budeci Vitalie

Judecător Băbălău Denis